

○ štetnosti cijepanja zemljišnih parcela

Pred donošenjem Zakona o komasaciji u našoj se dnevnoj štampi mnogo pisalo i ukazivalo na koristi od komasacije, na rentabilnost i ekonomičnost arondiranih posjeda itd. itd. Radi toga nije potrebno posebno dokazivati štetnost u ekonomsko-poljoprivrednom pogledu koju zajednica trpi od usitnjenog posjeda, a posebno od usitnjavanja zemljišnih parcela u času kad članovi jednog domaćinstva iz bilo kojih razloga raskidaju dotadanju zajednicu.

Nije predmet ovoga članka da raspravlja o opravdanosti očuvanja cijelovitosti posjeda putem fideikomisa ili nasljedstva po primogenituri. Takav je zakonski propis na snazi još i danas u nekim zemljama na zapadu, a tu pojavu susrećemo prikrivenu i kod nas, iako je ona u suprotnosti sa našim građanskim zakonom. Također ne ćemo ulaziti u drugi zakonski propis, kojim se ograničava dioba posjeda koji predstavlja minimum površine jednog poljoprivrednog domaćinstva, a kojim su putem krenule druge zemlje, radi zaštite daljeg mrvljenja malih posjeda. Ovdje želimo ukazati na štetnost i nemogućnost daljeg cijepanja sitnih parcela, priznavajući pravo svakom zakonskom naslijedniku ili suvlasniku da može zatražiti i postići odcjepljenje svojeg materijalnog dijela iz dotadanje zajednice.

Da razmotrimo kako dolazi do cijepanja i usitnjenja pojedinih parcela kod nas u Dalmaciji, a isto tako u mnogim drugim dijelovima naše zemlje.

Razvrgnuća zajedničkih posjeda obično su poratne pojave ili pojave koje idu u korak sa privrednim razvitkom zemlje, kada pojedini članovi zajednice nalaze zaposlenja izvan poljoprivrede. Od stupanja na snagu novog poreskog zakona, mnoge diobe požurene su u namjeri umanjenja poreskog iznosa, koji je ovisan o progresivnoj stopi i kod većih osnovica znatan je i osjetljiv.

Sam postupak razvrgnuća na terenu se brzo provodi, uglavnom bez ikakvog pisanog dokumenta, a sankcionira se rječju pred svjedocima. Naš seljak koji je još uvijek dobrim dijelom primitivan i nepovjerljiv, ne poznavajući savremene uslove obrade, teži — što nažalost i uspjeva — da svaku dotada zajedničku parcelu cijepa na onoliko dijelova koliko ima suvlasnika. To cijepanje nastavlja već generacijama zbog čega je došlo do nemogućih dimenzija pojedinih parcela od 2—3 reda kukuruza, od 2 reda vinograda, od 2—4 m² površine na kojoj uspijeva povrće i t. d.

Na dokazivanju štetnosti ovakvog usitnjavanja nije se potrebno posebno zadržavati, ali je pretpostaviti da bi bilo korisno i oportuno zamisliti se i zapitati dokle će usitnjavanje ići i gdje možemo očekivati da će tome biti kraj, jer će dalje cijepanje određenih površina biti zabranjeno zakonom.

Mnogi će drugovi primjetiti, da je ovdje riječi o onome što je nama svima dobro poznato. Nažalost ne samo da nam je poznato nego upravo mi geodeti to najbolje na terenu uočavamo. I baš zato što su nam ove činjenice tako dobro poznate, dužnost nam je da povedemo borbu da se tim štetnim pojavama stane na kraj. Stoga smatram da bi bila dužnost naših najviših stručnih rukovodioca, da na ove okolnosti ukažu na odgovornim mjestima, kako bi se o tome počelo misliti i govoriti, jer je to put da se po ovom pitanju koje je za poljoprivredu od osobitog značaja ipak jednom nešto pozitivna preduzme.

ARHITEKTONSKI PROJEKTNI BIRO

O S T R O G O V I Ć

Z A G R E B, P R E O B R A Ž E N S K A 2

TELEFON 38 - 539